

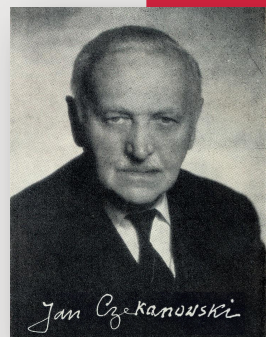

Szkoła Podstawowa w Cmolasie

im. prof. Jana Czekanowskiego

www.spcmolas.cba.pl

Jan Czekanowski

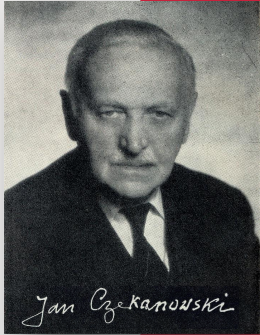
Urodził się 6 października 1882 roku
w Głuchowie k. Grójca.

Jan Czekanowski

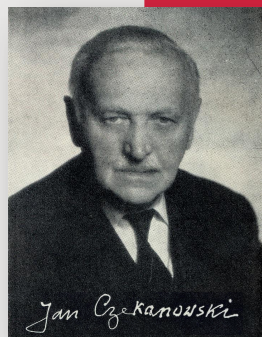
Był uczniem szkoły W. Górskiego w Warszawie.

Jan Czekanowski

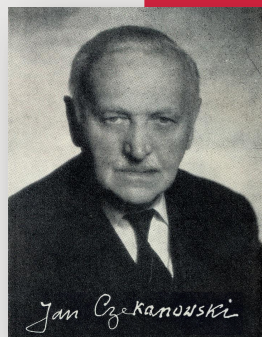
W Libawie na Łotwie
ukończył szkołę średnią w roku 1901.

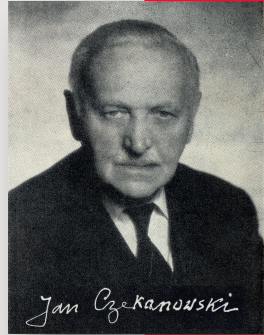
Jan Czekanowski

W roku 1902 zapisał się na Uniwersytet w Zurichu.

Jan Czekanowski

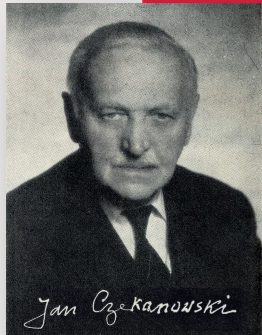

Podjął tam studia antropologiczne u znakomitego, niemieckiego antropologa Rudolfa Martina.

Studiował także anatomię, etnografię i matematykę.

Studia ukończył w 1906 roku, pracę doktorską obronił rok później.

Jan Czekanowski

Będąc jeszcze studentem Jan Czekanowski podjął pracę w Królewskim Muzeum Ludoznawczym w Berlinie.

Wziął udział w słynnej dwuletniej wyprawie antropologicznej do środkowej Afryki (1906-1907).

Antropologia

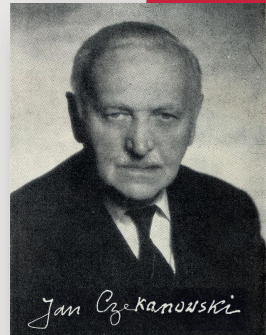
(gr. άνθρωπος anthropos

– człowiek, λόγος logos – nauka)

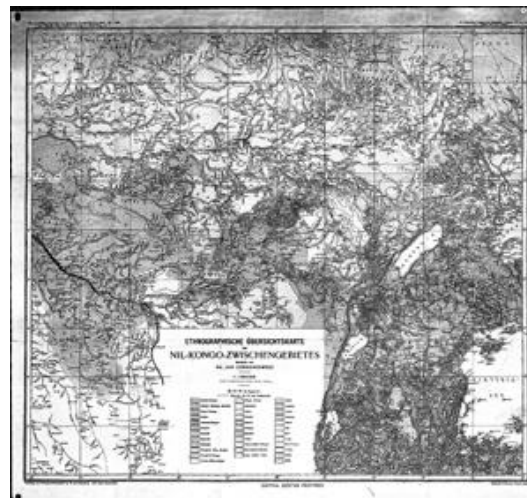
– nauka,
która zajmuje się badaniem człowieka
jako jednostki i jako społeczności.

Jan Czekanowski

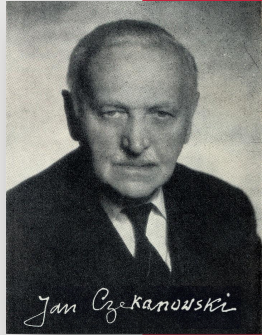
Młody Czekanowski został członkiem niemieckiej ekspedycji do Afryki Centralnej, z uznanymi naukowcami: topografem, geologiem, botanikiem i zoologiem. Do jego obowiązków należało opracowanie mapy etnograficznej i antropologicznej Afrykańskiego Międzyjezierza.

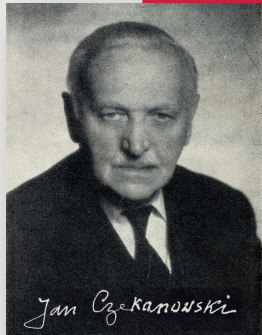

Jan Czekanowski

**Profesor Czekanowski
w mundurze afrykańskim**

Jan Czekanowski

Czekanowski wykonał blisko 100 fotografii, jeszcze na szklanych płytach, jako, że dostępne wówczas filmy uznano za zbyt słabe.

Tak wspominał w dzienniku swoje fotograficzne praktyki:

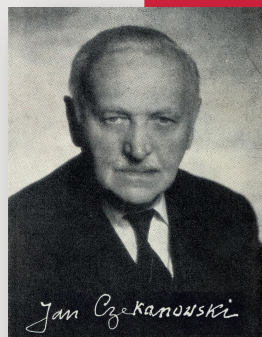
„Cały dzień zeszedł na pomiarach i na fotografowaniu. Z tym ostatnim dużo było kłopotu: biedacy obawiali się fotografowania znacznie bardziej niż pomiarów. Podejrzewali, że w aparacie fotograficznym zabiorę część ich osoby, tę mianowicie, która, według syntetycznego ich ujęcia, do aparatu włąziła... Żle zrobiłem pokazując im dla zachęty inne, dawniej robione zdjęcia Murzynów. Dla zachęty musiałem teraz fotografować ojca Delmasa, a on mnie.”

(W głąb lasów Aruwimi, J. Czekanowski, 1958 Wrocław.)

Jan Czekanowski

Colonial Africa 1907-1909

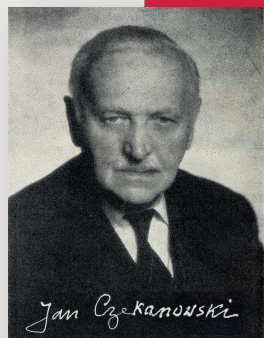

Członkowie wyprawy z Księciem Makleburskim

Jan Czekanowski

Colonial Africa 1907-1909

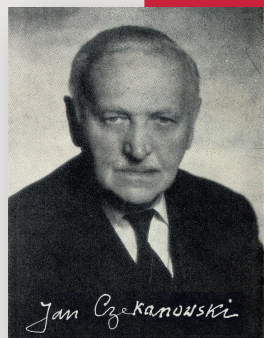

Zrekrutowano 2230 tragarzy, na trasie przygotowano siedem stanowisk zaopatrzonych w żywność, napoje, lekarstwa, narzędzia, ubrania, namioty, łóżka obozowe, broń, ubrania, a nawet składane wanny z mnącego się nieprzemakalnego materiału, słowem cały ekwipunek niezbędny dla poszukiwaczy.

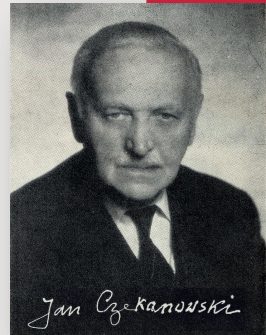
Członkowie wyprawy z Księciem Makleburskim

Jan Czekanowski Colonial Africa 1907-1909

Komendantowi kolumny karawanowej przysługiwała prestiżowo oślica. Czekanowski nie dosiadał jej jednak nigdy i przemierzał tysiące kilometrów pieszo zyskując sobie tym samym sympatię tragarzy.

Jan Czekanowski

Colonial Africa 1907-1909

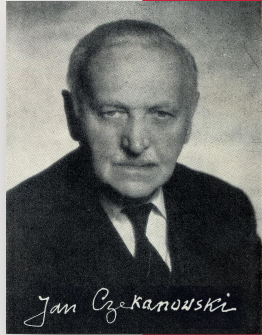
Panorama Rwandy

„Drogi znajdują się na grzbietach wzgórz, jako że podróż po nizinach jest trudna ze względu na liczne występowanie bagien.

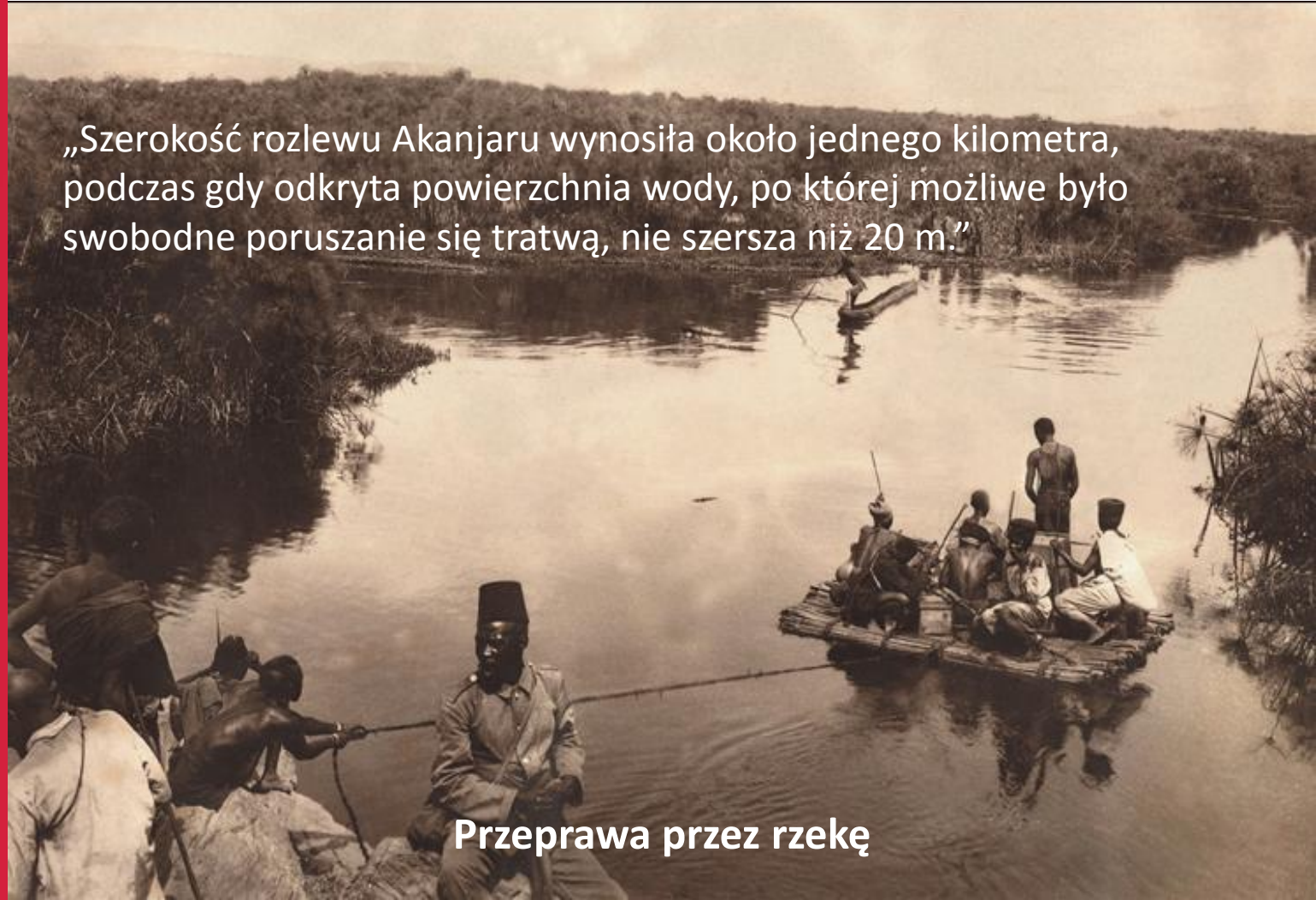
Nieustanne wzniesienia i obniżenia pomiędzy poszczególnymi wzgórzami czynią podróż niezwykle uciążliwą, szczególnie dla tragarzy.”

Jan Czekanowski Colonial Africa 1907-1909

„Szerokość rozlewu Akanjaru wynosiła około jednego kilometra, podczas gdy odkryta powierzchnia wody, po której możliwe było swobodne poruszanie się tratwą, nie szersza niż 20 m.”

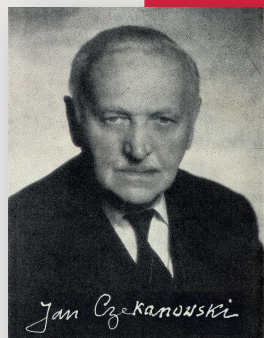

Przeprawa przez rzekę

Jan Czekanowski

Colonial Africa 1907-1909

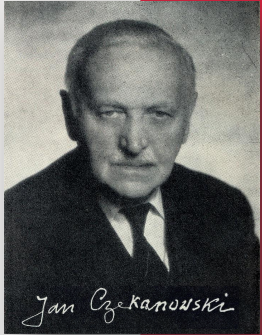
Dla szlachty pasterskiej Międzyjeziora charakterystyczna jest dostrzegalna nawet na zdjęciu wyniosłość i duma.

Batutsi z Kissaka

Jan Czekanowski

Colonial Africa 1907-1909

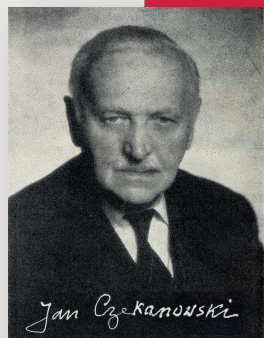
Portrety Tutsi

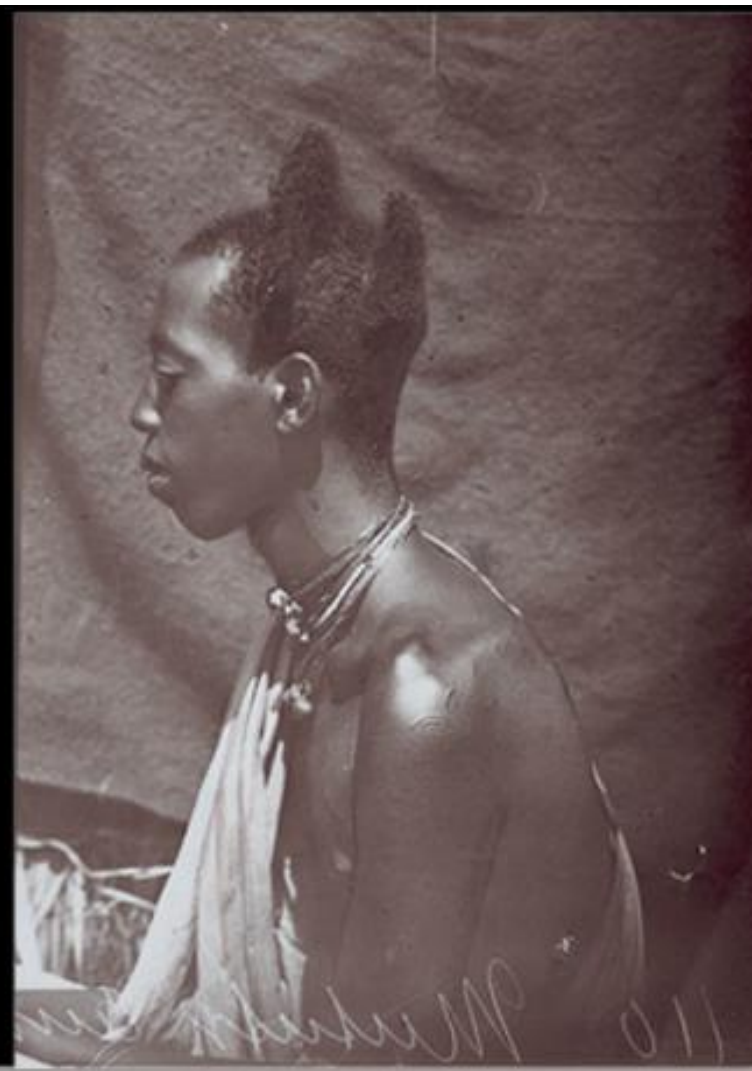

Jan Czekanowski

Colonial Africa 1907-1909

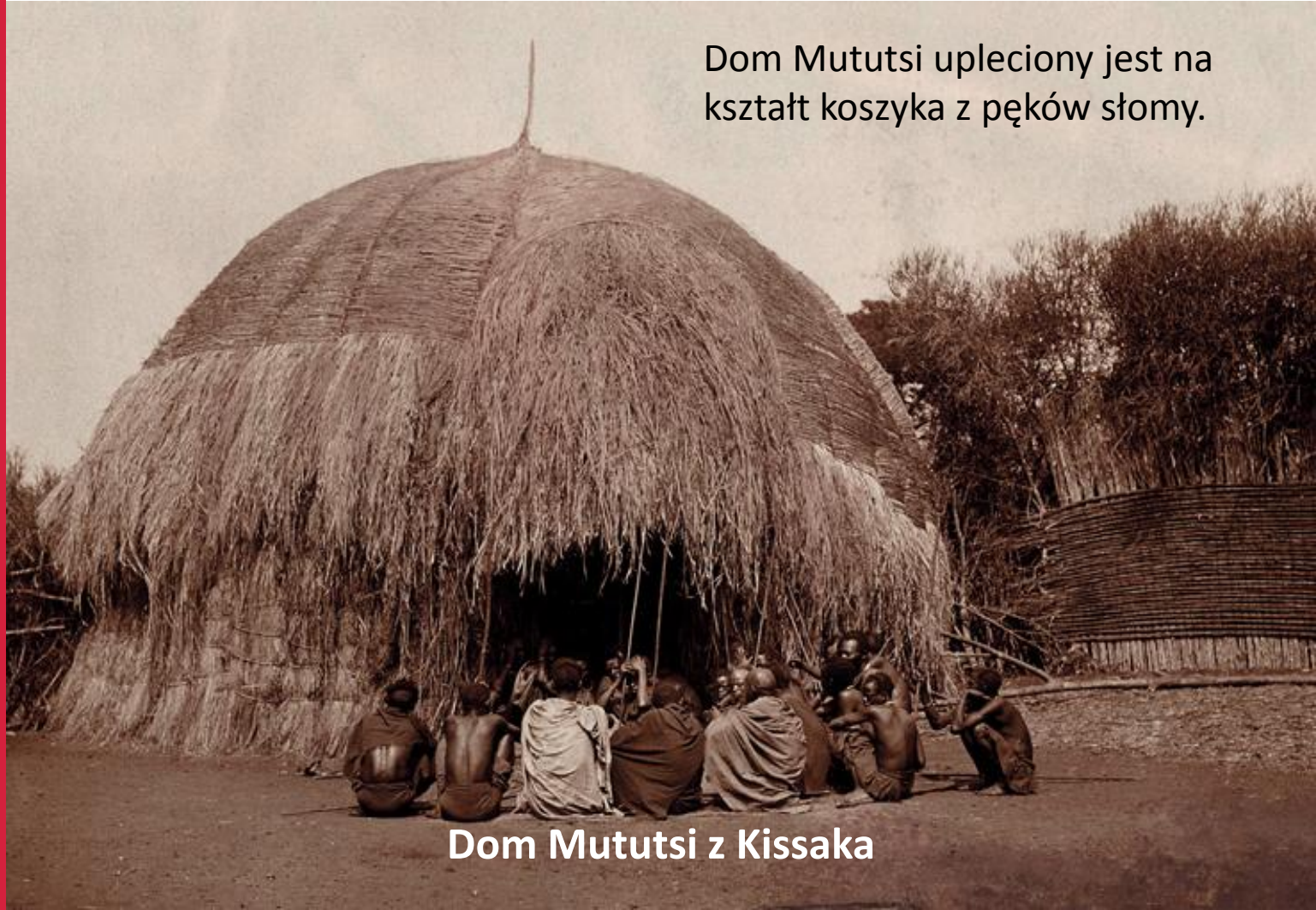
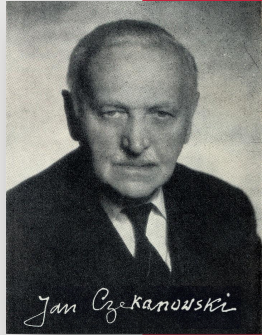

Portrety Tutsi

Jan Czekanowski Colonial Africa 1907-1909

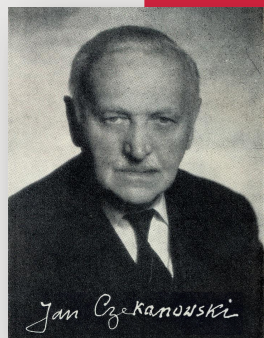

Dom Mututsi upleciony jest na kształt koszyka z pęków słomy.

Dom Mututsi z Kissaka

Jan Czekanowski Colonial Africa 1907-1909

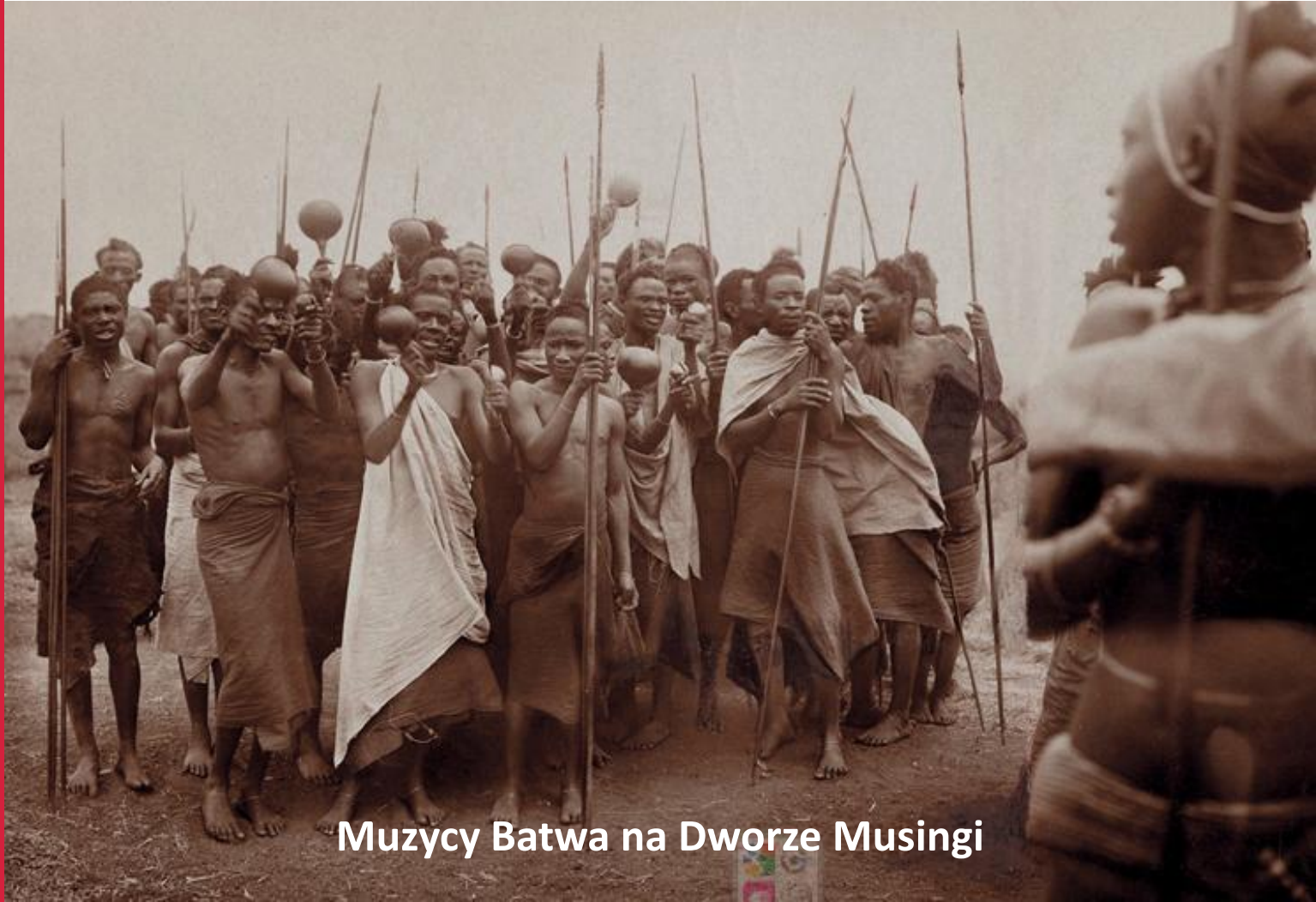
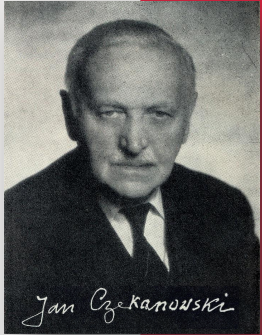
„Młodzi Batutsi poświęcają cały swój czas na tańce i ćwiczenia cielesne. Ich sprawność w skakaniu jest nieprawdopodobna. Wielu z nich potrafi osiągnąć skok nawet do 2,30 m wysoki.”

Skaczący Batutsi

Jan Czekanowski

Colonial Africa 1907-1909

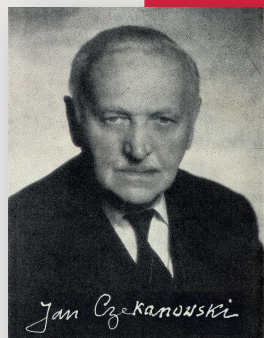

Muzycy Batwa na Dworze Musingi

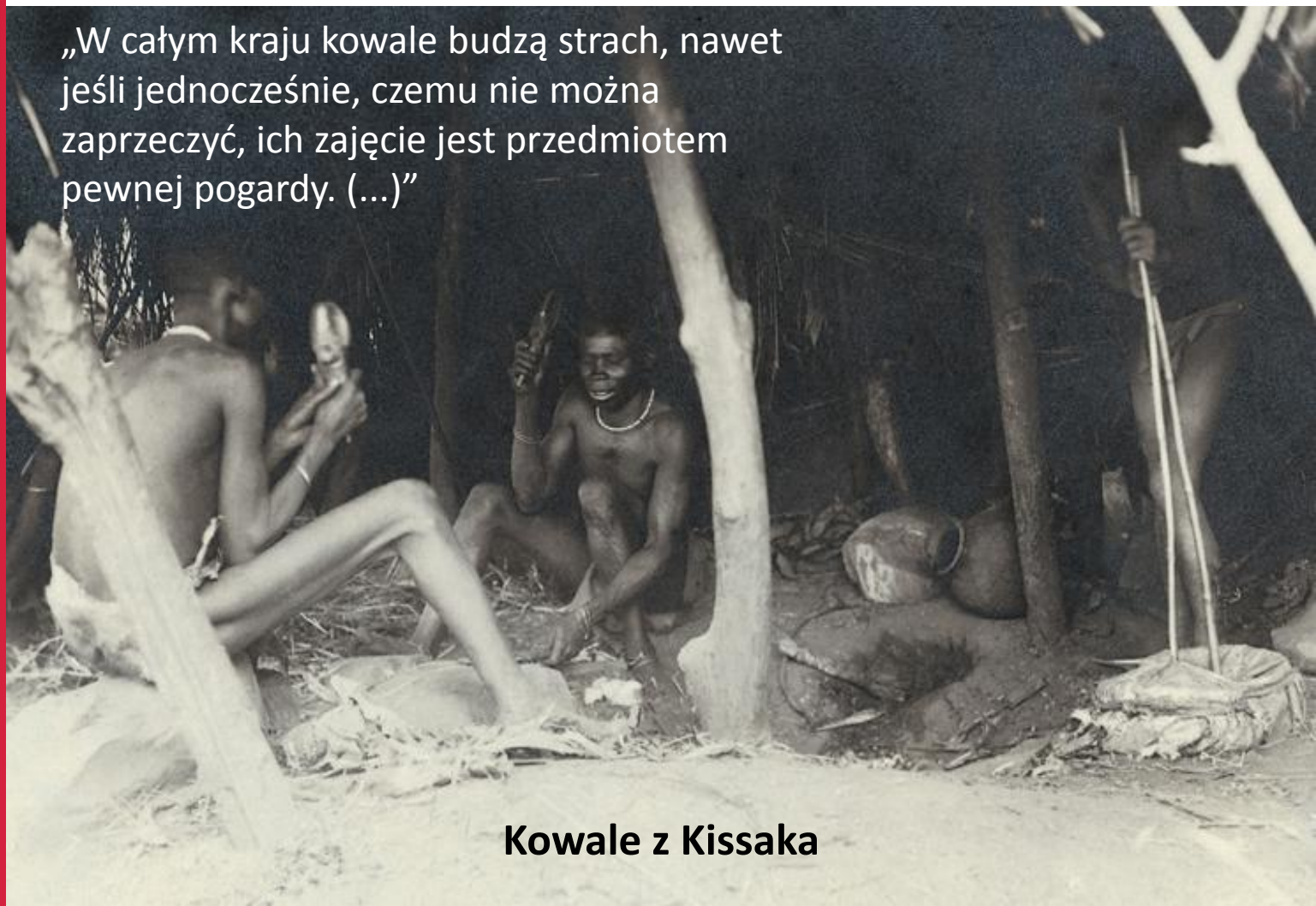

Jan Czekanowski

Colonial Africa 1907-1909

„W całym kraju kowale budzą strach, nawet jeśli jednocześnie, czemu nie można zaprzeczyć, ich zajęcie jest przedmiotem pewnej pogardy. (...)”

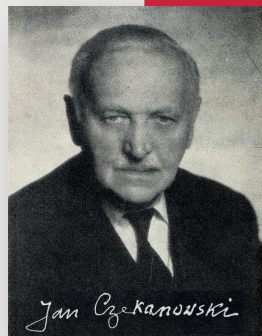

Kowale z Kissaka

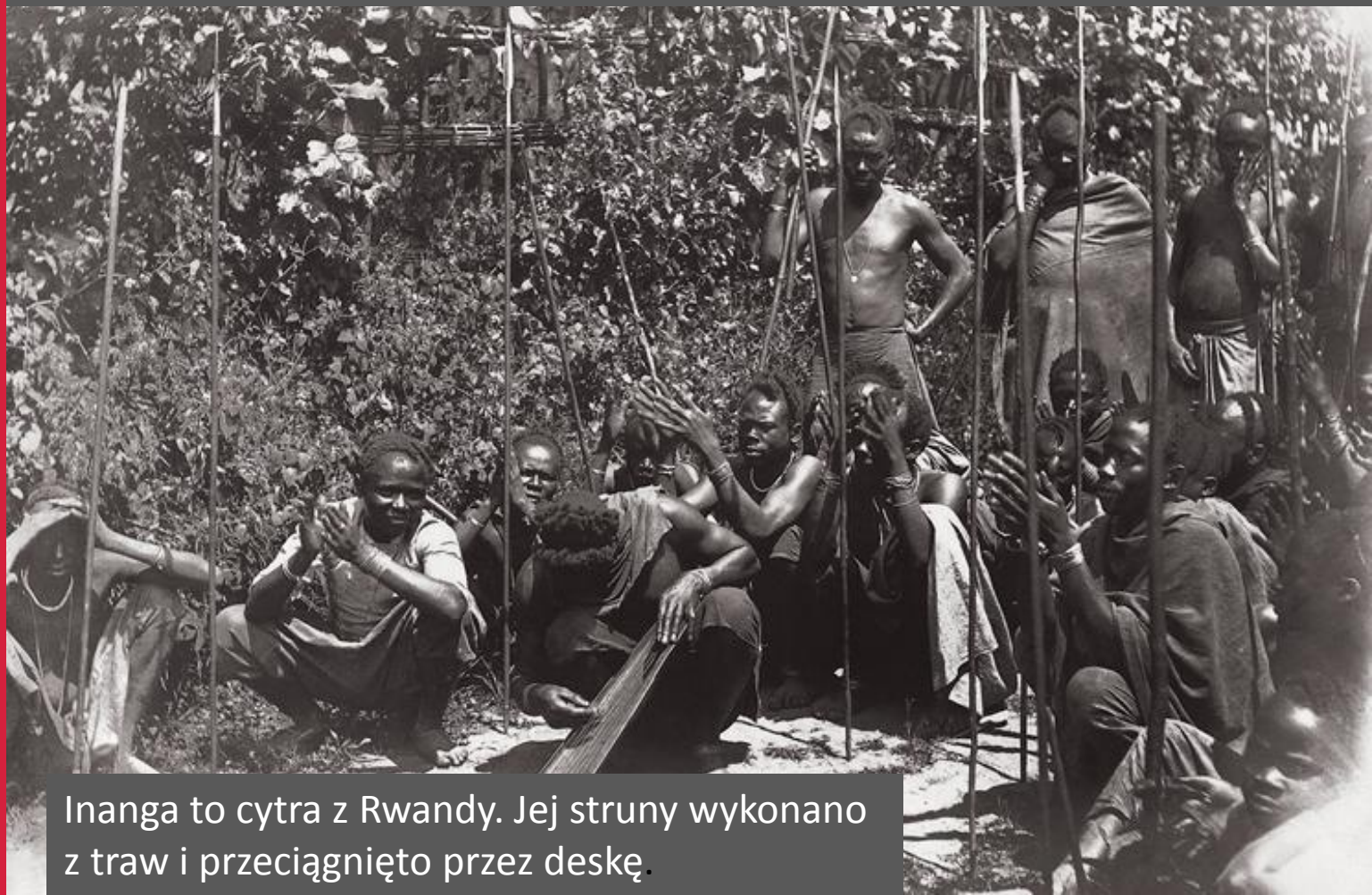

Jan Czekanowski

Colonial Africa 1907-1909

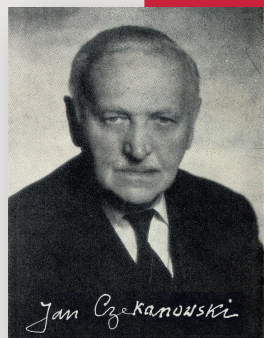
Grający na Inanga (Prowincja Mulera)

Inanga to cytra z Rwandy. Jej struny wykonano z traw i przeciągnięto przez deskę.

Jan Czekanowski

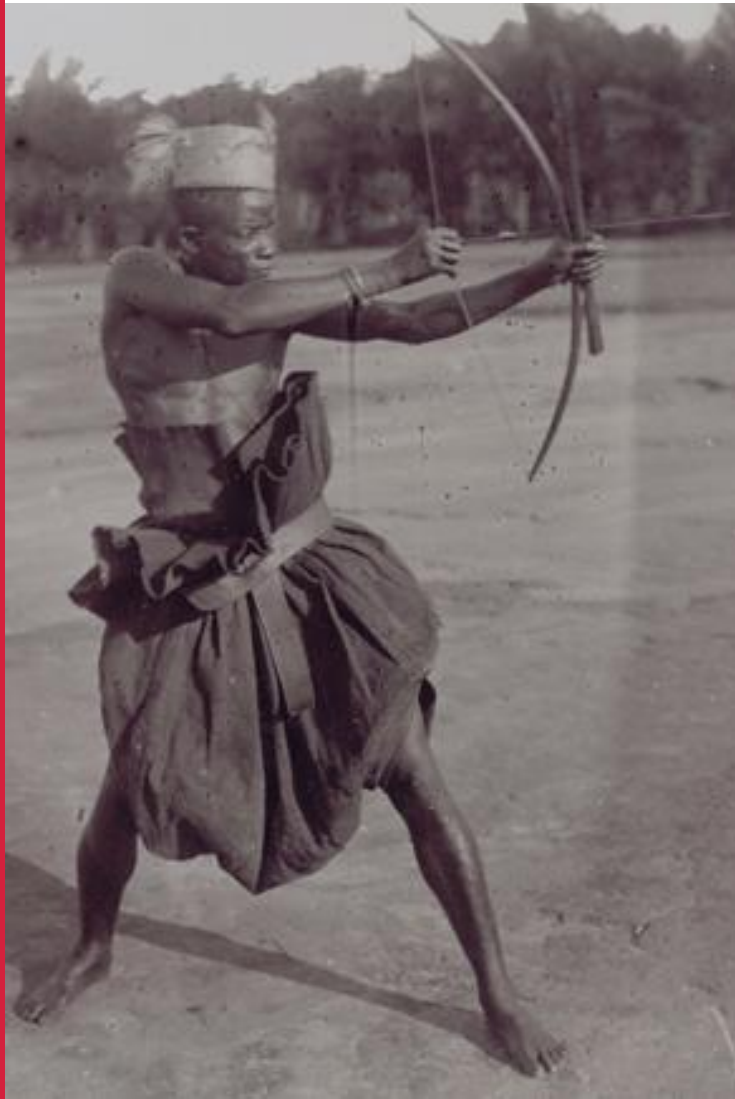
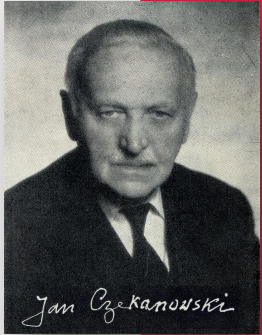
Wojownicy Lendu (Djagoba)

Wojownicy wyciągnęli swoje dawne uzbrojenie aby Czekanowski mógł je sfotografować.

Oręż składa się ze skózanego pancerza, tarczy, kołczanu, łuku, strzał i oszczepu.

Jan Czekanowski

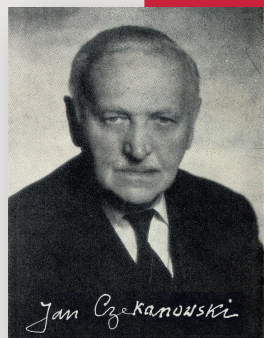
Łucznik Mayogu

„Okrągły łuk z trzcinową cięciwą jest typowy dla obszaru lasu pierwotnego.

Łucznik trzyma zasób strzał w lewej ręce, nie używa kołczanu, jest to dość powszechne wśród mieszkańców lasu pierwotnego.”

Jan Czekanowski

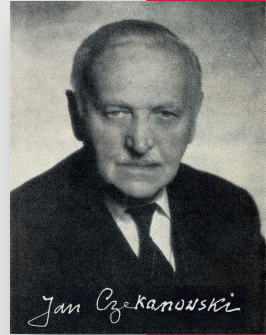
Łódź z Niangara (Dorzecze Uele)

„Do transportu służą wielkie dłubane w drewnie łodzie unoszące od dziesięciu do dwudziestu wioślarzy i jednego strażnika, wyróżniającego się bogatym nakryciem głowy z piór umocowanych na kanciastej czapce. Łodzie wytrzymują obciążenie do pięciu ton. Transportuje się przede wszystkim kość słoniową, co znacznie podnosi znaczenie tego transportu.”

Jan Czekanowski

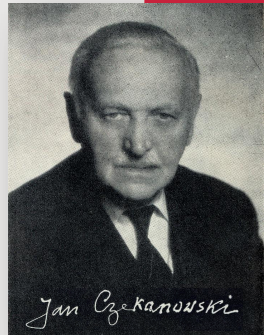
Badania afrykańskie przyniosły ich autorowi światowy rozgłos. Po powrocie z wyprawy usystematyzował zebrane materiały antropologiczne i etnograficzne, które zostały wydane aż w pięciu tomach.

W 1910 r. przeniósł się do Muzeum Antropologii i Etnografii w Petersburgu.

Jan Czekanowski

W 1913 został kierownikiem Zakładu Antropologicznego na Uniwersytecie we Lwowie, gdzie stworzył Lwowską Szkołę Antropologiczną. Wprowadził nowatorską zasadę statystyki matematycznej.

W 1934 był rektorem Uniwersytetu Lwowskiego.

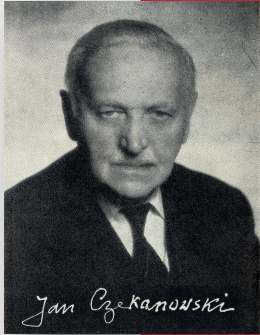

Jan Czekanowski

Mieszkał i pracował we Lwowie w latach 1913-1945.

W 1944 r. ukrywał się w Cmolasie.

Brał udział w zorganizowanym w Kolbuszowej tajnym nauczaniu. Uczył geografii i fizyki.

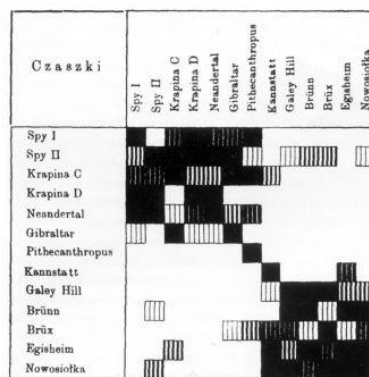
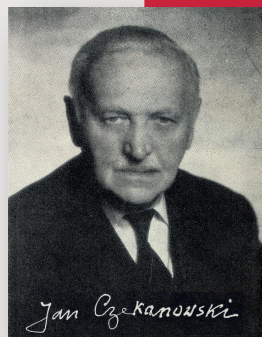

Jan Czekanowski

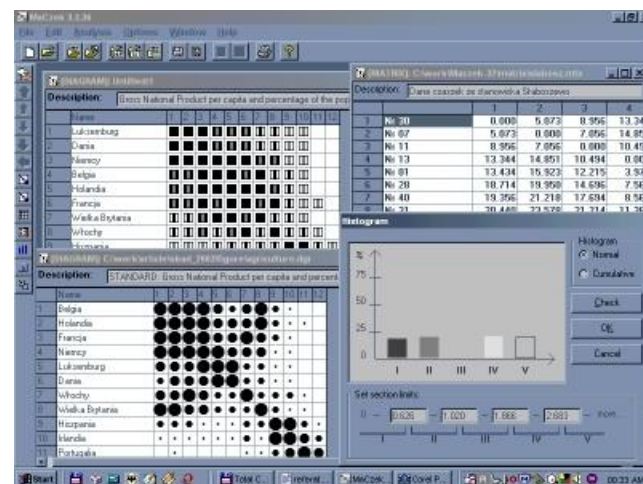
Po II wojnie światowej osiadł w Poznaniu, gdzie kierował Katedrą Antropologii UAM.

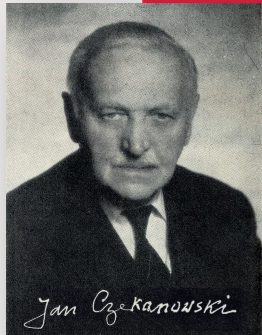
Przeprowadził badania dynamiki rozwoju ludności w okresie 1937-1946 i strat ludnościowych Polski. Był zwolennikiem kierunku statystycznego w badaniach antropologicznych.

Przedstawienie graficzne różnic przeciętnych.

■ 3 najniższe różnice przeciętne kolumny pionowej (włączając zero); ■ 5-ta z rzędu najniższa różnica przeciętna kolumny pionowej; ■ 4-ta z rzędu najniższa różnica przeciętna kolumny pionowej; ■ 6-ta z rzędu najniższa różnica przeciętna kolumny pionowej.

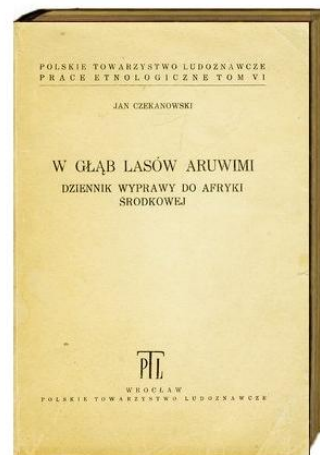
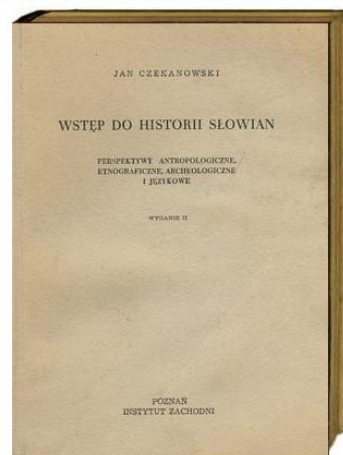

Jan Czekanowski

Piastował liczne funkcje naukowe i społeczne
m.in. był wiceprezesem Polskiego Towarzystwa
Statystycznego.

Napisał wiele książek, m.in.:
„Człowiek w czasie i przestrzeni”,
„W głąb lasów Aruwimi
Dziennik wyprawy do Afryki Środkowej”.

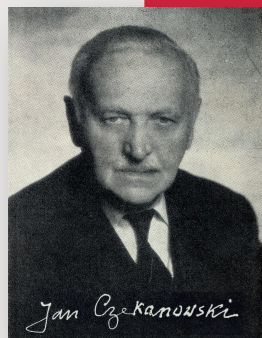

Jan Czekanowski

W uznaniu swych zasług otrzymał doktorat honoris causa Uniwersytetu we Wrocławiu oraz w Poznaniu.

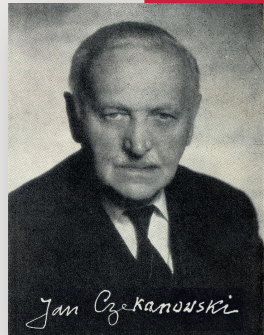
Zmarł 20 lipca 1965 roku w Szczecinie.

Pochowany został w Alei Zasłużonych na Cmentarzu Powązkowskim w Warszawie.

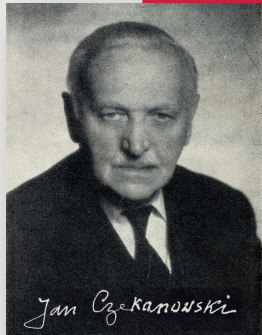
Jan Czekanowski

Ten wybitny uczony jak nikt inny przyczynił się do rozkwitu polskiej antropologii oraz spowodował jej szerokie uznanie na świecie.

Prof. Czekanowski był twórcą tzw. Lwowskiej Szkoły Antropologicznej, która przez wiele lat nadawała ton wszystkim badaniom w Polsce.

Jan Czekanowski

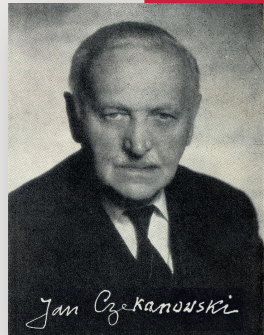
Prywatnie Prof. Jan Czekanowski był również postacią nietuzinkową.

Tak piszą o nim autorzy obszernego opracowania poświęconego historii antropologii w Polsce [Bielicki, Krupiński, Strzałko 1987]:

"Czekanowski był uczonym w dawnym, wielkim, profesorskim stylu; mędrce uwielanym przez niektórych, podziwianym przez wielu i niecierpianym przez kilku. Był poliglota, władającym, oprócz ojczystej polszczyzny, nieskazitelnym niemieckim, francuskim i rosyjskim, umiejącym też swobodnie konwersować po angielsku, włosku i czesku."

Jan Czekanowski

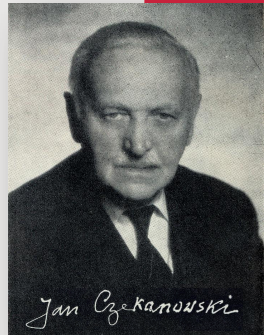
Na wniosek władz gminnych KOiW w Rzeszowie nadało naszej szkole imię prof. Jana Czekanowskiego - antropologa, który przebywał w Cmolasie w 1944 r.

Uroczystość nadania imienia odbyła się 4 maja 1990 r. i w tym dniu corocznie obchodzone jest Święto Szkoły.

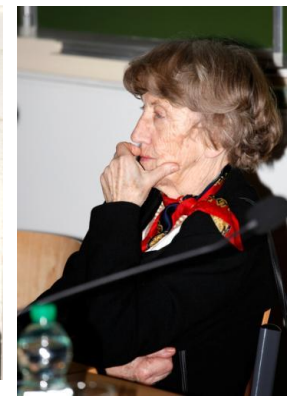

Jan Czekanowski

W 2000 r. naszą szkołę odwiedziła córka prof. Czekanowskiego - Anna Czekanowska-Kuklińska (ur. 25 czerwca 1929 we Lwowie) – muzykolog i etnograf, profesor Uniwersytetu Warszawskiego.

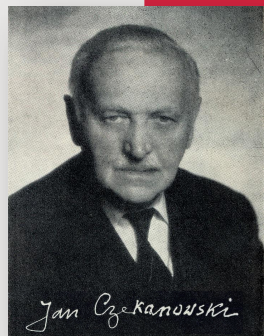
Wraz z wieloma innymi gośćmi wzięła udział w uroczystości 10-lecia nadania szkole imienia prof. Jana Czekanowskiego.

Jan Czekanowski

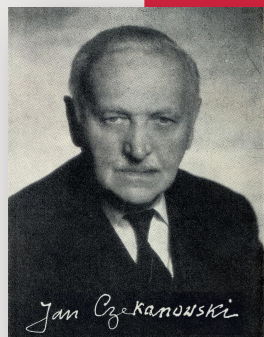
Tak było 11 lat temu...

Jan Czekanowski

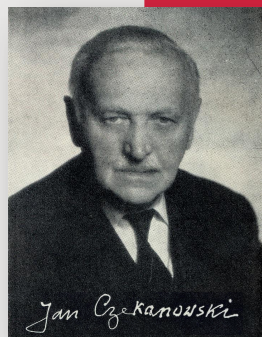
Tak było 11 lat temu...

Jan Czekanowski

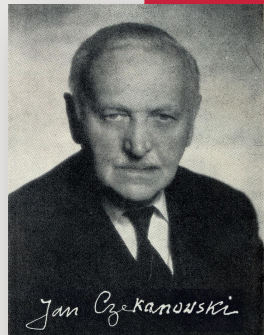
Tak było 11 lat temu...

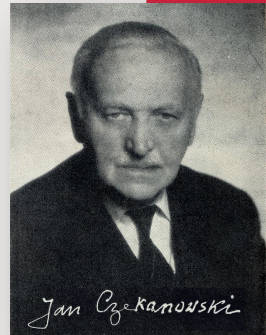

Jan Czekanowski

Tak było 11 lat temu...

Jan Czekanowski

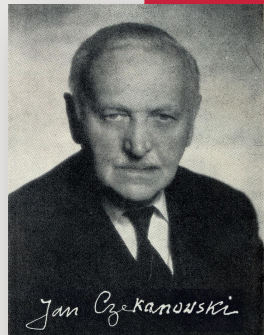
Tak było 11 lat temu...

Jan Czekanowski

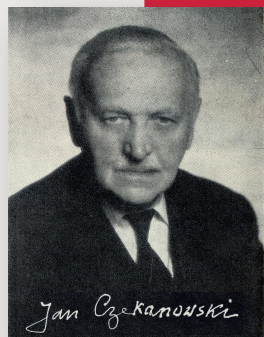
Tak było 11 lat temu...

Jan Czekanowski

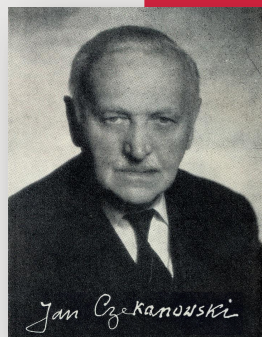
Tak było 11 lat temu...

Jan Czekanowski

Tak było 11 lat temu...

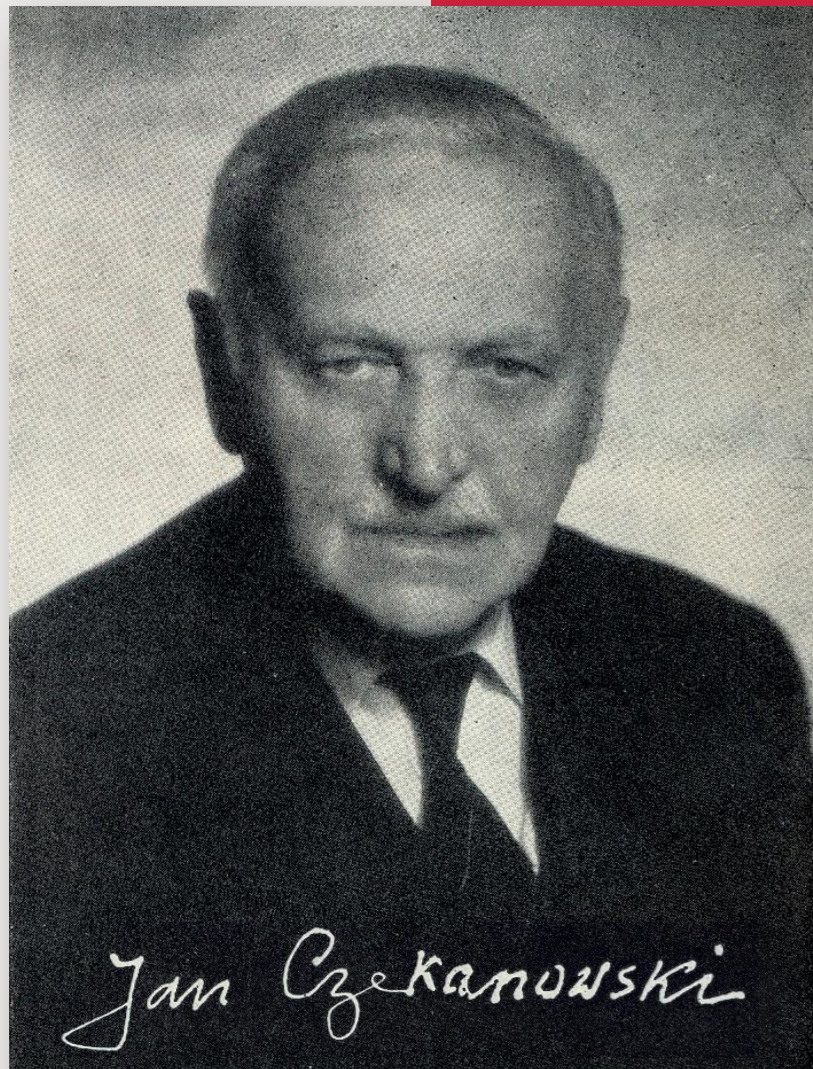

Szkoła Podstawowa w Cmolasie

im. prof. Jana Czekanowskiego

www.spcmolas.cba.pl

SP Cmolas 2011

Prezentacja przeznaczona wyłącznie do celów edukacyjnych

Opracowanie: Bogdan Barnaś